

Exotiska träd i skärgården

I ICAKURIRENS dubbelnummer 25–26, strax före midsommaren 2013, återfinns en artikel om arboretum Lassas Hagar kallad **Exotiska träd i skärgården** om fem sidor med bild på förstasidan.

Jag brukar inte kommentera artiklar om arboretet men tycker att denna berättelse i sin populära form så väl speglar både ön Svartlöga och arboretet att den är läsvärd. Bild och text beskriver nuläget och är informativa utifrån vanliga frågor vad som finns där, hur och varför arboretet kommit till och bildtexter som ger mer information och kunskap än brukligt. Kort och gott artikeln med härliga bilder duger gott för upphovsmannen. Hoppas Du som läsare tycker detsamma.

Sten Ridderlöf 2013-08-15

När magnolian blommar på sin bara kvist, då måste man stanna och förundras över detta underverk! Sten Ridderlöf vid sin magnolia 'Galaxy', som är framtagen i USA.

Våtmarkerna, både naturliga och anlagda, lockar fåglar och djur i Lassas hagar på Svartlöga.

Han samlar träd från

PARADIS Tusen exotiska träd – på ön Svartlöga i Stockholms skärgård! Sten Ridderlöf har via sina långresor samlat ihop frön som givit denna unika naturskatt.

AV ELISABET BROOMÉ FOTO CECILIA NORDSTRAND

Det är mitt i magnoliornas tid. Med blommorna som skiftar från svagaste rosa till vitaste vitt, vissa med en knopp som en snöboll – och med halvmet-

långa blad. Det är en njutning att stilla stå under ett blommande magnoliaträd – var man än befinner sig i världen.

Men här är det faktiskt lite

anmärkningsvärt. Vi befinner oss på ön Svartlöga i Stockholms skärgård. Sedan tre decennier driver **Sten Ridderlöf** tillsammans med hustrun **Barbro** sin absoluta livsgärning i området Lassas hagar. Han har skapat en unik trädssamling som är tänkt att vara både en försöksplantering och framtida genbank.

Här växer i dag ett tusental exotiska träd.

– Det började när vi köpte vår fritidstomt 1980. Då planterade jag mina första träd. Och hade inte en aning om att det skulle

växa så här, skrattar Sten Ridderlöf. Mitt intresse och min trädgård växer upp tillsammans!

Nyfiken globetrotter

Stens ambition och äventyrlusta är det som starkast bidragit till att detta arboretum har blivit mer än en dröm. Sedan han slutade som bankdirektör på Nordea har hans liv präglats av nyfikenhet och upptäckarlusta som har tagit honom på resor över hela jordklotet, från Patagonien och Nya Zeeland i

hela världen

”

Det började när vi köpte vår fritidstomt 1980. Då planterade jag de första träden.

söder till Nordkorea och ryska Kurilerna i norr.

Alla de hittills 13 insamlingsresorna har haft ett bestämt mål i sikte. Att samla in fröer och plantor på växter som troligtvis skulle trivas i klimatet på Svartlöga. Resorna har gått till avlägsna länder och näst intill otillgängliga områden.

Kontakter på hög nivå

Varje resa kräver enorma förberedelser. Alla papper måste vara i sin ordning. Man behöver till exempel både utförsel-

tillstånd från det land man tar växterna, samt införseltillstånd från Jordbruksverket.

– Där har jag dragit nytta av bankrutinerna med krav på ordning och reda, säger Sten Ridderlöf.

Han har också lärt sig hur han kan få tillåtelse att besöka till exempel militariserade områden, dit inte ens lokalbefolkningen får komma. Sådant kräver god kontakt på högsta nivå.

– Då kan man bese områden

forts nästa sida ➡

Så tar du dig till Lassas hagar

Man kan i begränsad omfattning besöka trädparadiset Lassas hagar och få en guidad visning, pris 100 kronor per person i en grupp om minst sju personer. Måste bokas i förväg!

De allmänna kommunikationerna till ön är relativt goda, sommartid i stort sett dagligen från Stockholm. Skärgårdsbåtar utgår från Strömkajen nedanför Grand hotell. Även från Furusund går båtar. Restid från Stockholm ca 3,5 timmar och en timme från Furusund.

Från bryggan på Svartlöga får man ta en promenad på cirka 800 meter till byn.

Mer info: www.lassashagar.se

Bröder bakom namnet

Namnet "Lassas hagar" kommer från två bröder, Lars och Johan Larsson. De ägde ängarna i början på 1800-talet och sedan har området kallats så.

Resultatet av frösådden från expeditionen i Sydkorea; ettåriga ekar, magnolior med mera.

Vad är ett arboretum?

Ett arboretum är det vetenskapliga ordet för trädsamling. Träden ska vara planterade som enstaka individer eller i bestånd. Samlingen består vanligen av främmande vedartade växter, så kallade lignoser.

Fakta om ön Svartlöga

Läge: Ön Svartlöga ligger i Stockholms norra skärgård, ca 7–8 km utanför södra Blidö.

Befolkning: Vintertid endast en fastboende, på sommaren ca 100 fritidsboende familjer.

Areal: Arboretet 5 ha, Svartlöga 300 ha.

Longitud: 59°34'N

Latitud: 19°03'E

Höjd över havet: 3–6 m, öns högsta punkt 12 m.

Växtzon: 1–2

där ingen västerlänning satt sin fot på minst ett halvt sekel, få hjälp med otroliga transporter och till och med bli ledsagad av beväpnade björnjägare. Det här ger en extra dimension för varje insamlad planta, tro mig!

Planterade träd som barn

Men vad är det som fått Sten Ridderlöf att viga sitt liv åt en trädssamling? Anledningarna är flera:

–Dels har jag sedan barnsben varit en metodisk samlare av det som intresserat mig. Sedan har jag tyckt om att odla. Jag tror att jag redan i tioårsåldern började plantera mina första träd i små krukor – ja, sedan har det bara fortsatt.

–Och inte minst; jag genomför i allmänhet också de projekt jag föresatt mig, oavsett tid och svårigheter på vägen. Jag gillar långsiktighet och struktur.

De allra första planteringarna på Svartlöga gjordes i liten skala på familjen Ridderlöfs nyinköpta fritidstomt. Den är belägen strax väster om Svartlöga by, några hundra meter från havet. Här ligger ett stycke skyddat område i en varm sänka omgärdat av skogsriddar.

Sol och våtmarker

Klimatet längst ut i skärgården är speciellt. Ofta skiner solen och det är strålande vackert här ute, men kikar man in mot fastlandet ser man mörka molnbankar och anar regn, som dock sällan når ut hit. Ön är ganska stor och omges av vidsträckt fjärdar vilket skapar ett unikt klimat.

Vädret kännetecknas av många soltimmar, kalla vårar, varma höstar och milda vintrar. Utsikten över Kobbjärden mot ögrupperna Kallskär och Nassa är bedövande vacker.

Med undantag av en och idegran trivs inte barrträden på Svartlöga. I stället är ön lumig med omväxlande lövskog och ängar där björk, al och ask gynnas av klimatet. Med detta som utgångspunkt har Sten Ridderlöf koncentrerat sitt trädssamlade i ett arboretum där favoritsläktena är ekar, magnolior och lönnar. Många av dessa vedartade växter, ligno-

Sten Ridderlöf

Ålder: 69 år.

Familj: Hustrun Barbro och två vuxna barn.

Bor: Östermalm i Stockholm.

Gör: Samlar exotiska växter vid lantstället på ön Svartlöga.

ser, är uppdragna från frön som han samlat in under sina botaniska expeditioner. Dessutom finns flera stora dammar och en anlagd vattenträdgård.

Bröderna gav namnet

Hela detta projekt, som nu drivs via en stiftelse, bedrivs utan el och andra moderniteter.

Sakta men säkert har Sten Ridderlöf utökat sina markområden. Arbetet bedrivs utan vinstintresse och arboretet är helt privatfinansierat.

Den senaste resan gick till Japan förrförra hösten och året innan besökte Sten Ridderlöf Sydkorea. Hans insamlade fröer växer nu i pallkragar som fodrats med svart plastväv för att hålla sorkar och ogräs på avstånd. En del unga plantor är också redan utplanterade.

I slutändan är det meningen att Lassas hagar ska skapa ett diversifierat naturliv, vilket han också redan fått olika kvitton på.

Bästa ögonblicket

I maj 2009 fick Sten Ridderlöf se när åtta biätare, en sällsynt praktfågel, fann ett perfekt ställe för att furagera, det vill säga hitta mat. Födan bestod av ett par tusen humledrottningar. De fångades och vändes i luften för att kunna sväljas.

–Det var det allra bästa ögonblicket för mig hittills, säger

forts på sidan 52 ➡

Lackpionen *Paeonia obovata* har vackra runda blad på våren, utsökta blommor på försommaren och uppseendeväckande fröställningar i glänsande mörkblått och rött på eftersommaren. Pionen är uppdragen från frö som Sten Ridderlöf fann 1997 under en expedition i gränstrakterna mellan Ryssland och Kina.

Gamla dammen på Svartlöga – vackrare än så här blir det knappast. Tänk att detta är en skärgårdsö, längst ute i havsbandet!

Inte så känd, men oemotståndligt vacker, är den här azalean, *Rhododendron x fraserii*.

Magnolian 'Butterflies' blommar med mängder av gula blommor ungefär samtidigt som de första citronfjärilarna flyger. Under två-tre veckor är det lilla trädet översållat av blommor, först på bar kvist och sedan när löven kommer.

Tallen *Pinus x schwerinii* är en trädgårdshybrid mellan två vilda arter (*P. wallichiana* x *P. strobus*) som uppkommit i den tyska staden Schwerin.

Magnolian 'Susan' är ett av Sten Ridderlöfs första träd som utan besvär överlevt flera hårda vintrar ute på Svartlöga.

”

Att se och vårda små telningar och åldriga träd är synnerligen tillfredsställande.

En intressant liten ädelgran, *Abies koreana* med sortnamnet 'Silberlocke'.

Vackra fagerlönnen *Acer sieboldianum*.

Purpurapeln *Malus 'Eleyi'*.

han. 2010 sjöng också en sommargylling här. En artrik skog med våtmarker är som en magnet för både fåglar och djur.

Detta liv står i hjärt kontrast gentemot Sten Ridderlöf tidigare gärning som bankdirektör. Men att byta kostymen till de gröna lite mer bekväma stövlarna var befriande. Inte för att det varit en dröm, för livet i bankvälden innebär också möten och spänning. Men livet på Svartlöga innebär frihet på ett annat vis.

–Att vara så mycket utomhus och kunna följa årstidsväxlingarna skänker avkoppling och välbefinnande. Det fungerar som ren ljusterapi. Och att skapa och vidareutveckla en växande trädgård är bland det mest kreativa man kan göra. Att se och vårda små telningar och åldriga träd, planera för nyheter och genomföra det i många fall slitsamma hantverket är synnerligen tillfredsställande, konstaterar Sten Ridderlöf. □

Sten Ridderlöfs fjärde damm anlades år 2000. Nu älskas den av fiskarna, särskilt koikarporna, då den är solbelyst hela dagen.

**SOMMAR
SPECIAL**
Lisebergspaket
fr. 660 kr/pers
(2 pers)

Foto: Göran Assner

Kom till sommar-Göteborg!

Att Göteborg är trevligt att besöka på sommaren känner du säkert redan till, men passa på att låta oss ta hand om er vid nästa besök.

Hotel Lorensberg är ett familjeägt och hemtrevligt hotell som ligger mitt i Göteborgs kultur- och evenemangsområde, mellan Scandinavium och Götaplatsen, på gångavstånd till Liseberg.

Specialpaket: Vi tar fram aktuella paketerbjudanden året runt. Se på vår hemsida vad som gäller just nu.

Adress: Berzeliigatan 15
www.hotel-lorensberg.se
info@hotel-lorensberg.se
Tel: 031 – 81 06 00

HOTEL ***
Lorensberg
Est. 1938

Viveca Anell, leg. dietist och konsult i näringsfrågor.

Ingemar Gens, beteendevetare, författare och föreläsare.

Marianne Tornvall, veterinär.

Ställ frågor till våra experter

Dietisten svarar på frågor om mat och hälsa, relationsexperten om kärlek, vänskap och familjeliv. Fråga veterinären om ditt djurs hälsa och beteende och läs även tidigare frågor och svar.

Gå in på **icakuriren.se** och välj vem du vill fråga